

Clarifying the relationship between media literacy education and students' creativity and electronic learning development (Case study: Doroud , Iran)

Reza Ghaed Rahmati¹ | Mansour Torkiantabar²

1- Master's student in Curriculum Planning, Doroud Branch, Islamic Azad University, Doroud, Iran
rezarahmati76@gmail.com

2- Assistant Professor, Department of Information Science and knowledge studies, Durood Branch, Islamic Azad University, Durood, Iran. (Corresponding Author) torkiantabar@yahoo.com

Article Info	ABSTRACT
Article type: Research Article	Objective: This research was done with the purpose of explaining the relationship between media literacy education and creativity and the development of e-learning among 9th grade male students in Doroud city.
Article history: Received: 19 June 2022 Received in revised form: 29 July 2022 Accepted: 01 August 2022 Published online: 23 August 2022	Methodology: The present research method is descriptive-survey of correlation type. The statistical population of the research includes all 1380 male students in the ninth grade of Doroud city, and the sample size was determined based on Morgan's Kargesi table of 302 students. A simple random method was used to select the samples. In order to collect quantitative research data, standard media literacy questionnaire, Torrance creativity questionnaire and Watkin et al.'s (2004) electronic learning questionnaire were used. The reliability of the questionnaires for this research is 78., 0.81 and 0.74. Pearson's correlation coefficient and regression were used to test the research hypotheses. Results: The findings of the research showed that between teaching media literacy and creativity at the rate of 419/. and with the development of electronic learning to the amount of 566/. There is a positive relationship. The results of this study also showed that between each of the components of media literacy: understanding the content of media messages, awareness of the hidden goals of media messages, conscious selection of media messages, critical look at media messages, analysis There is a positive relationship between media messages and creativity and electronic learning of 9th grade boy students in Doroud city.
Keywords: Literacy, Media literacy, Creativity, E-learning, Doroud	Conclusion: According to the results of this research, it can be said that targeted media literacy training in schools has an important role in the development of students' educational and research activities, and as a result, it leads to academic progress and efficiency and strengthens their learning.
Cite this article: Ghaed Rahmati, R., Torkiantabar, M. (2022). Clarifying the relationship between media literacy education and students' creativity and electronic learning development (Case study: Doroud , Iran). <i>Journal of Knowledge Studies</i> , 15(57), 62-73.	
DOR: 20.1001.1.20082754.1401.15.57.5.1	
	© The Author(s). Publisher: Islamic Azad University North Tehran Branch

تبیین رابطه آموزش سواد رسانه‌ای با خلاقیت و توسعه یادگیری الکترونیکی دانش آموزان (مطالعه موردی: شهر دورود)

رضا فائدرحمتمی^۱ | منصور ترکیان تبار^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی درسی، واحد دورود، دانشگاه آزاد اسلامی، دورود، ایران rezarahmati76@gmail.com

۲- استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، واحد دورود، دانشگاه آزاد اسلامی، دورود، ایران (نویسنده مسئول) torkiantabar@yahoo.com

اطلاعات مقاله	چکیده
<p>نوع مقاله: مقاله پژوهشی</p> <p>تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۳/۲۹</p> <p>تاریخ بازنگری: ۱۴۰۱/۰۵/۰۷</p> <p>تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۵/۱۰</p> <p>تاریخ انتشار آنلاین: ۱۴۰۱/۰۶/۰۱</p>	<p>هدف: این پژوهش با هدف تبیین رابطه آموزش سواد رسانه‌ای با خلاقیت و توسعه یادگیری الکترونیکی دانش آموزان پسر پایه نهم شهر دورود به انجام رسیده است.</p> <p>روش پژوهش: روش پژوهش حاضر توصیفی- پیمایشی از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش آموزان پسر پایه نهم شهر دورود به تعداد ۱۳۸۰ نفر است که حجم نمونه بر اساس جدول کرجسی مورگان تعداد ۳۰۲ نفر تعیین شد. برای انتخاب نمونه‌ها از روش تصادفی ساده استفاده شد. جهت گردآوری داده های کمی پژوهش از پرسشنامه استاندارد سواد رسانه‌ای، پرسشنامه خلاقیت تورنس و پرسشنامه یادگیری الکترونیکی واتکین و همکاران (۲۰۰۴) استفاده شده است. پایایی پرسشنامه‌ها برای این پژوهش به ترتیب ۰/۷۸، ۰/۸۱ و ۰/۷۴ بوده است. برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون استفاده شد.</p> <p>یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد که بین آموزش سواد رسانه‌ای با خلاقیت به میزان ۰/۴۱۹. و با توسعه یادگیری الکترونیکی به میزان ۰/۵۶۶. رابطه مثبت وجود دارد. نتایج این پژوهش همچنین نشان داد که بین هریک از مؤلفه‌های سواد رسانه‌ای درک محتوای پیام‌های رسانه‌ای، آگاهی از اهداف پنهان پیام‌های رسانه‌ای، گزینش آگاهانه پیام‌های رسانه‌ای، نگاه انتقادی به پیام‌های رسانه‌ای، تجزیه و تحلیل پیام‌های رسانه‌ای با خلاقیت و یادگیری الکترونیکی دانش آموزان پسر پایه نهم شهر دورود رابطه مثبت وجود دارد.</p> <p>نتیجه گیری: با توجه به نتایج این پژوهش می‌توان گفت آموزش هدفمند سواد رسانه‌ای در مدارس نقش مهمی در توسعه فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی دانش آموزان داشته و به تبع آن موجب پیشرفت تحصیلی و بهبود و تقویت یادگیری آنان می‌شود.</p>
<p>واژه‌های کلیدی:</p> <p>سواد، سواد رسانه‌ای، خلاقیت، یادگیری الکترونیکی، شهرستان دورود</p>	

استناد: فائدرحمتمی، ر.، ترکیان تبار، م. (۱۴۰۱). تبیین رابطه آموزش سواد رسانه‌ای با خلاقیت و توسعه یادگیری الکترونیکی دانش آموزان (مطالعه موردی: شهر دورود). *دانش‌شناسی*، ۱۵(۵۷)، ۶۲-۷۳.

DOR: 20.1001.1.20082754.1401.15.57.5.1

حق مؤلف © نویسندگان.

ناشر: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال

مقدمه

سواد رسانه‌ای و اطلاعاتی به دلیل توسعه گسترده منابع رسانه‌ای مدرن مانند رسانه‌های اجتماعی، کانال‌های دیجیتال و سایت‌های خبری الکترونیکی که افراد را با حجم وسیعی از اطلاعات، سرفصل‌ها، فناوری‌های جدید مواجه می‌کنند، به یک ضرورت اجتماعی تبدیل شده است و به همین دلیل آگاه کردن نسل بعدی از نحوه تعامل با انواع مختلف رسانه بسیار مهم است، زیرا آنها اخبار و اطلاعاتی را که با آنها مواجه می‌شوند را منتقل می‌کنند و اغلب مسئول تولید آن نیز هستند. بر اساس گزارش‌ها، هر ساله حدوداً ۳۰۰ میلیون کاربر جدید عضو شبکه‌های اجتماعی می‌شوند که معادل ۵۵۰ کاربر جدید در دقیقه است (شولتز^۱، ۲۰۱۹). از دیدگاه مارکو دینانی^۲ محقق فرانسوی در جامعه پست مدرن، یکی از ویژگی‌های اصلی ساختار مسلط که بر کار مردم غالب است، فراگیر بودن و سازگاری فناوری‌های جدید است. از توسعه کار انسانی به کار ماشینی و سپس توسعه به کار کامپیوتری که طی آن تغییرات تکنولوژیکی به سرعت رخ داده است که منجر به تغییرات افراد و گروه‌ها برای انطباق با محیط کاری خاص خود شده است (وانگ^۳، ۲۰۱۶). فناوری‌های رسانه‌ای جدید، که در اوایل قرن ۲۱ ظهور کردند، به عنوان پلتفرم‌های دیجیتال اجتماعی - فرهنگی تعریف می‌شوند که در آن‌ها کاربران می‌توانند هر محتوایی را به اشتراک بگذارند. رسانه‌های جدید فرصت‌های متعددی را در اختیار افراد قرار می‌دهند تا هم از این فناوری‌ها استفاده کنند و هم محتوا تولید کنند. با این حال، رسانه‌های جدید به مهارت‌هایی از سوی کاربران نیاز دارند. این مهارت‌ها به عنوان سواد رسانه‌ای جدید در نظر گرفته می‌شوند و نه تنها مهارت‌های فنی مانند ایجاد یک حساب کاربری را در برمی‌گیرد بلکه مهارت‌های تفکر انتقادی مانند قضاوت در مورد صحت محتوای رسانه‌ای را نیز شامل می‌شود (لین و همکاران^۴، ۲۰۱۳). بنابراین، آشکار کردن روابط بین اهداف استفاده از رسانه‌های اجتماعی و سواد رسانه‌ای جدید می‌تواند به پیش‌بینی سطح سواد رسانه‌ای افراد کمک کند. (کوک^۵، ۲۰۱۷). سواد دیجیتالی زمانی می‌تواند توسعه یابد که دانش آموزان به طور فعال با منابع دیجیتال درگیر شوند، از ارتباطات چند وجهی استفاده کنند و به صورت آنلاین هم کاری کنند (بلو و همکاران^۶، ۲۰۲۰). برای توسعه سواد دیجیتال، باید به دانش آموزان فرصت داد تا به گونه‌ای تمرین کنند که ارزش انتخاب‌های خود را نشان دهند (اسماعیلیف و اونو^۷، ۲۰۲۱). روش‌های سنتی کلاس درس فاقد محیط مطلوب برای یادگیری فوری، ارزیابی سریع‌تر و مشارکت بیشتر هستند. در مقابل ابزارهای یادگیری دیجیتال و فناوری این خلاء را پر می‌کنند. برخی از قابلیت‌هایی که این فناوری‌ها دارند با روش‌های یادگیری سنتی قابل قیاس نیستند. با محبوبیت تلفن‌های هوشمند و سایر دستگاه‌های فناوری بی‌سیم در میان عموم مردم، کاملاً عقلانی است که مدارس و مؤسسات آموزشی با بکارگیری فناوری‌ها در کلاس درس، استفاده مؤثری از آنان داشته باشند (واکالیوک^۸، ۲۰۲۰، کاواس^۹، ۲۰۰۹). استفاده از فناوری برای پشتیبانی از یادگیری در مدارس به طور قابل توجهی افزایش یافته است که منجر به محیط‌های یادگیری مبتنی بر فناوری (به عنوان مثال یادگیری از راه دور، آنلاین یا موبایل) می‌شود. برای بیشتر دانش آموزان، یادگیری در محیط‌های مجهز به فناوری چالش برانگیزتر از یادگیری در کلاس‌های درس است (چویی و همکاران^{۱۰}، ۲۰۲۱). در حال حاضر فناوری اطلاعات از مهمترین ابعاد زندگی انسان است که نمی‌توان آن را از زندگی وی جدا کرد. حوزه آموزش مقوله‌ای است که تحت تاثیر فناوری اطلاعات قرار دارد. امروزه، فرآیند آموزش و یادگیری نه تنها به کتاب‌های فیزیکی و تخته وایت برد، بلکه به کمک رسانه‌های یادگیری مبتنی بر الکترونیک متکی است. رسانه‌های یادگیری الکترونیکی آخرین دستاورد از تاثیر پیشرفت فناوری اطلاعات است. امکانات جدید به فعالان عرصه آموزش کمک می‌کند تا کیفیت و کمیت آموزش را در عصر دیجیتال ارتقاء بخشند. بهبود کیفیت

1. Schultz

2. Marco Diani

3. Wang

4. Lin et al

5. Cooke

6. Blau et al

7. Ismailov & Ono

8. Vakaliuk

9. Cavas

10. Chui et al

آموزش از طریق رسانه‌های یادگیری الکترونیکی می‌تواند الگوی خلاقیت در فعالیت‌های آموزشی را ایجاد نماید (هیکماوان و همکاران، ۲۰۱۹:۱).

مهارت‌های تفکر و فرآیندهای علمی باید از طریق یادگیری علم با مدل‌ها و رسانه‌های خاص توسعه یابد تا توانایی‌های دانش‌آموزان برای تفکر خلاقانه، نوآورانه و مولد تقویت شود. یادگیری علوم باید به صورت یکپارچه و با تأکید بیشتر بر فرآیند ایجاد دانش از طریق مشاهده، تمرین و بحث‌های گروهی تدریس شود (سوحیادی و همکاران، ۲۰۲۱:۲). رسانه یادگیری ابزاری است که به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد به راحتی چیزی را درک کنند و آن را برای مدت طولانی به خاطر بسپارند در حالی که ارائه مطالب به صورت رو در رو و سخنرانی بدون ابزار است. به عبارت دیگر، رسانه‌ها می‌توانند از فرآیند یادگیری پشتیبانی کنند. در این صورت انتقال مطالب به شیوه ای موثر و کارآمد انجام می‌شود. با طراحی یادگیری خلاق، انتظار می‌رود که فرآیند یادگیری نوآورانه، جالب‌تر، تعاملی‌تر، موثرتر باشد، کیفیت یادگیری دانش‌آموز بهبود یابد و فرآیند آموزش و یادگیری در هر مکان و هر زمان انجام شود (بهارالدین، ۲۰۱۵:۲). آموزش سواد رسانه‌ای که از آن به عنوان فرایند تعلیم، آموزش و فراگیری درباره ی رسانه‌ها یاد می‌شود، آموزشی است که بر ارتقاء ظرفیت فرد برای برقراری ارتباط و استفاده مناسب از رسانه‌ها تأکید دارد. در سواد رسانه‌ای با توجه به گونه‌های شناختی، عاطفی، سطوح دانش، محتوای رسانه ای، فناوری‌های رسانه ای و آگاهی از توانایی فردی، بر قابلیت‌ها و مهارت‌ها افراد در استفاده ها از رسانه‌ها تأکید دارد. به عبارت دیگر سواد رسانه‌ای، قابلیت است که به فرد امکان می‌دهد تا با رسانه‌ها و ارائه دهندگان اطلاعات به طور مؤثر تعامل داشته باشد و برای یادگیری مستمر و مادام‌العمر از محتوای رسانه‌ها بهره‌گیرد؛ به عبارت بهتر بتواند پیام‌ها و کارکردهای آنها را نقد کند (هالاگ، ۲۰۱۶:۴).

امروزه سواد رسانه‌ای به یکی از مهمترین ضروریات زندگی انسان تبدیل شده است. توسعه و گسترش انواع رسانه‌های اجتماعی مبتنی بر اینترنت از یک سو و کاربرد چشمگیر و غیرقابل تصور آنان در انواع فعالیت‌های زندگی از جمله فعالیت‌های آموزشی مدارس و دانشگاه‌ها، اهمیت سواد رسانه ای را بیش از پیش نمایان ساخته است. سواد رسانه ای ابزاری کارآمد در جهت جست‌وجو، شناسایی، تشخیص و کاربرد درست و صحیح اطلاعات برای انواع نیازهای فردی و اجتماعی است. به عبارت دیگر؛ سواد رسانه‌ای به فرد توانایی می‌دهد تا اطلاعات و اخبار درست و نادرست را از هم تشخیص داده و ارزیابی و مورد استفاده قرار دهد. یکی از حوزه‌هایی که در سالیان اخیر کاربرد رسانه‌ها در آن مورد توجه قرار گرفته است، حوزه تعلیم و تربیت است که هم معلمان و هم دانش‌آموزان را شامل می‌شود. در حال حاضر کارشناسان و صاحب‌نظران روان‌شناسی و علوم تربیتی بر این باورند که رسانه‌های اجتماعی می‌تواند بر ویژگی‌های فردی دانش‌آموزان و همچنین توانایی‌های آنان تاثیر داشته باشند و زمینه را برای تقویت چنین ویژگی‌هایی هموار سازند که خلاقیت و یادگیری نیز در زمره چنین ویژگی‌هایی به شمار می‌روند و این مقاله نیز بر آن است تا به روش علمی رابطه بین آموزش سواد رسانه‌ای با خلاقیت و توسعه یادگیری الکترونیکی دانش‌آموزان را تبیین نماید. پیرامون تأثیر آموزش سواد رسانه‌ای بر خلاقیت و توسعه یادگیری دانش‌آموزان مطالعات و پژوهش‌های متعددی در داخل و خارج از کشور به انجام رسیده است که در ادامه به نتایج برخی از آنان اشاره می‌شود:

رفیعی خیرآباد (۱۳۹۳) با بررسی "رابطه سواد رسانه‌ای و خلاقیت با انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان دختر دبیرستان شهرستان قوچان" به این نتیجه دست یافت که بین سواد رسانه‌ای و انگیزش و همچنین بین خلاقیت و انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد. نسیم و نسیم (۱۳۹۵) با "بررسی نقش آموزش در فضای مجازی بر بهبود مؤلفه‌های خلاقیت دانش‌آموزان شهرستان بجنورد" به این نتیجه رسیدند که میان میزان بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و ارتباطات و خلاقیت و هر یک از مؤلفه‌های آن (سیالی، بسط، ابتکار، انعطاف‌پذیری) رابطه معنادار و مثبت وجود دارد. استفاده از آموزش مجازی خلاقیت و مؤلفه‌های سیالی، بسط، ابتکار و انعطاف‌پذیری را پیش‌بینی می‌کند و از لحاظ آماری معنادار است. فقیه آرام و ابراهیمی (۱۳۹۶) در پژوهش خود "رابطه سواد رسانه ای با سواد اطلاعاتی با مهارت‌فرآشناختی و خلاقیت دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر" را مورد مطالعه قرار دادند. یافته‌های این پژوهش نشان داد که بین سواد رسانه‌ای

1. Hikmawan et al

2. Suchyadi

3. Baharuddin

4. Hallaq

و سواد اطلاعاتی با مهارت فراشناختی و بین سواد رسانه ای و سواد اطلاعاتی با مؤلفه‌های خلاقیت یعنی سیالی، انعطاف پذیری و بسط رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. قاسمعلی خیرآبادی و همکاران (۱۳۹۷) با مطالعه "تاثیر آموزش سواد رسانه‌ای بر میزان خلاقیت و تفکر انتقادی دانش آموزان مقطع دوم متوسطه شهرستان بندرعباس" به این نتیجه رسیدند که بین گروه آزمایش و گواه از نظر خلاقیت و تفکر انتقادی، اختلاف معنادار وجود دارد و گروه آزمایشی که تحت آموزش سواد رسانه‌ای قرار گرفته بودند از خلاقیت و تفکر انتقادی بیشتری برخوردار بودند. عبدلی سلطان احمد و همکاران (۱۳۹۷) در بررسی "تاثیر آموزش سواد رسانه ای بر مهارت‌های تفکر انتقادی دانش آموزان پایه هشتم متوسطه در شهرستان ارومیه" به این نتیجه رسیدند که آموزش سواد رسانه‌ای بر هر پنج مهارت تفکر انتقادی تحلیل، استنباط، ارزشیابی، استقرا و قیاس در بین دانش آموزان موثر بود است. صالح راد و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهش خود با عنوان "اثربخشی برنامه آموزشی مبتنی بر سواد رسانه‌ای بر میزان خلاقیت دانش آموزان شهر کرج" نشان دادند که پس از تعدیل نمرات پیش آزمون، تفاوت‌های بین گروه آزمایش و کنترل در متغیر خلاقیت و مؤلفه‌های خلاقیت، سیالی، بسط، ابتکار و انعطاف پذیری معنی دار است. به طور کلی یافته‌های پژوهش برتری خلاقیت دانش آموزانی را نشان داد که مطالب را از طریق برنامه آموزشی مبتنی بر سواد رسانه ای دریافت کردند و همچنین نتایج حاکی از این بود که آموزش سواد رسانه ای باعث افزایش خلاقیت در مؤلفه‌های سیالی، بسط، ابتکار و انعطاف پذیری شده است. اکبرزاده شیخ محله و اکبرزاده شیخ محله (۱۴۰۰) با بررسی رابطه بین سواد رسانه‌ای با عملکرد دانش آموزان دوره دوم ابتدایی شهر بابل به این نتیجه رسیدند که بین سواد رسانه ای با عملکرد تحصیلی دانش آموزان دوره دوم ابتدایی شهر بابل معناداری وجود داشته است. قاسمی گوربندی و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی با عنوان "اثربخشی آموزش سواد رسانه ای بر دانش آموزان مدارس دخترانه متوسطه اول ناحیه یک بندرعباس" به این نتیجه رسیدند که آموزش سواد رسانه ای در ارتقاء توانایی‌های دانش آموزان موثر است. ویلارینو پیرا و همکاران (۲۰۲۱) با مطالعه درک استفاده از رسانه‌های اجتماعی برای پرورش خلاقیت دانش آموزان نشان دادند که رسانه‌های اجتماعی می‌توانند سبب تقویت خلاقیت دانش آموزان شوند. نتایج حاصل از پژوهش کاراگل و همکاران (۲۰۲۱) در رابطه با سطح سواد دیجیتال دانش آموزان در طول آموزش آنلاین به دلیل همه‌گیری کوئید ۱۹ حاکی از آن است که بین سواد دیجیتالی دانش آموزان و جنسیت و مدرک تحصیلی آنها رابطه آماری معناداری وجود دارد، در حالی که سن متغیر آماری معنی داری یافت نشد. کلیمانز (۲۰۲۰) در پژوهشی تاثیر آموزش سواد رسانه ای بر سواد خبری نوجوانان کشور هلند را مورد مطالعه قرار داد. نتایج پژوهش وی نشان داد که برنامه‌های سواد رسانه‌ای، سواد رسانه‌ای خبری نوجوانان را تا حدی ارتقا می‌دهند.

مطالعات و پژوهش‌های فوق نشان از اثر مثبت سواد رسانه‌ای بر خلاقیت، یادگیری، انگیزش، تفکر انتقادی، استنباط و استنتاج و تقویت سایر توانایی‌های مورد نیاز دانش آموزان را دارد که این خود نشان دهنده اهمیت توجه به سواد رسانه او آموزش آن در محیط‌های آموزشی است و می‌بایست جایگاه آن در نظام‌های آموزشی بیش از هر زمانی مورد توجه قرار گیرد. در پژوهش‌هایی که تاکنون در کشور به انجام رسیده است رابطه بین آموزش سواد رسانه‌ای با خلاقیت و توسعه یادگیری الکترونیکی به شکل علمی مورد مطالعه و بررسی قرار نگرفته است که بدون تردید پژوهش پیرامون آموزش سواد رسانه‌ای و تاثیر آن بر ویژگی‌های فردی دانش آموزان و پیشرفت و موفقیت تحصیلی آنان می‌تواند نقش و اهمیت آن را به عنوان یک ابزار مفید و کارآمد در نظام آموزشی کشور بیش از پیش تبیین کند. بر این اساس پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به این سوال است که از دیدگاه دانش آموزان پسر پایه نهم شهر دورود رابطه بین آموزش سواد رسانه ای با خلاقیت و توسعه یادگیری الکترونیکی چگونه است؟

1. Vilarinho-Pereira

2. Karagul et al

3. Kleemans

روش پژوهش

این پژوهش با هدف تبیین رابطه بین آموزش سواد رسانه‌ای با خلاقیت و یادگیری الکترونیکی دانش‌آموزان پسر پایه نهم شهر دورود به روش توصیفی-پیمایشی از نوع همبستگی به انجام رسیده است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان پسر پایه نهم شهر دورود به تعداد ۱۳۸۰ نفر می‌باشد که حجم نمونه بر اساس جدول کرجسی مورگان تعداد ۳۰۲ نفر تعیین گردید. برای انتخاب نمونه‌ها از روش تصادفی ساده استفاده شد. جهت گردآوری داده‌ها کمی پژوهش از پرسشنامه‌های استاندارد ذیل استفاده گردید:

الف. پرسشنامه سواد رسانه‌ای: این پرسشنامه دارای ۲۰ سوال در ۵ مؤلفه (درک محتوای پیام‌های رسانه‌ای، آگاهی از اهداف پنهان پیام‌های رسانه‌ای، گزینش آگاهانه پیام‌های رسانه‌ای، نگاه انتقادی به پیام‌های رسانه‌ای، تجزیه و تحلیل پیام‌های رسانه‌ای) است. پایایی پرسشنامه برای این پژوهش ۰/۸۷ برآورد شده است (فلسفی، ۱۳۹۳).

ب. پرسشنامه خلاقیت تورنس: این پرسشنامه مشتمل بر (۶۰) سؤال می‌باشد که ۱۶ سؤال در بخش سیالی، ۱۱ سؤال در بخش بسط، ۲۲ سؤال در بخش ابتکار و ۱۱ سؤال نیز در بخش انعطاف‌پذیری قرار دارد. هر سؤال مشتمل بر سه گزینه یا پاسخ می‌باشد پایایی پرسشنامه برای این پژوهش ۰/۸۱ برآورد شده است (تورنس، ۱۹۹۵).

ج. پرسشنامه یادگیری الکترونیکی: پرسشنامه دارای ۲۵ سوال در ۶ مؤلفه (مهارت‌ها و ارتباطات پیوسته، انگیزش، دسترسی به فناوری، توانایی یادگیری از طریق رسانه‌ها، گفتگوهای گروهی اینترنتی، مسائل مهم جهت موفقیت در یادگیری الکترونیکی) است. پایایی پرسشنامه برای این پژوهش ۰/۷۶ برآورد شده است (واتکین و همکاران^۱ (۲۰۰۴)).

تجزیه و تحلیل داده‌های با استفاده از نرم افزار spss26 و در دو سطح آمار توصیفی و سطح آمار استنباطی انجام می‌شود. در سطح آمار توصیفی (میانگین) استفاده شد و در سطح استنباطی ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون استفاده شد.

یافته‌ها

جدول ۱. آمار توصیفی ابعاد متغیرها

متغیرها	تعداد	میانگین	واریانس	کمترین امتیاز	بیشترین امتیاز
درک محتوای پیام‌های رسانه‌ای	۳۰۲	۲/۸۸	۰/۳۳۴	۱/۶۰	۴
آگاهی از اهداف پنهان پیام‌های رسانه‌ای	۳۰۲	۲/۹۷	۰/۳۲۹	۱/۲۰	۴
گزینش آگاهانه پیام‌های رسانه‌ای	۳۰۲	۲/۶۴	۰/۳۹۰	۱/۲۰	۴
نگاه انتقادی به پیام‌های رسانه‌ای	۳۰۲	۲/۸۳	۰/۶۰۳	۱/۴۰	۴/۴۰
تجزیه و تحلیل پیام‌های رسانه‌ای	۳۰۲	۲/۵۴	۰/۴۶۳	۱	۴
خلاقیت	۳۰۲	۳/۲۸	۰/۶۹۲	۱	۵
یادگیری الکترونیکی	۳۰۲	۳/۰۴	۰/۴۸۰	۱/۶۷	۵

چنانچه در جدول (۱) مشاهده می‌شود میانگین بعد درک محتوای پیام‌های رسانه‌ای ۲/۸۸، بعد آگاهی از اهداف پنهان پیام‌های رسانه‌ای ۲/۹۷، بعد گزینش آگاهانه پیام‌های رسانه‌ای ۲/۶۴، بعد نگاه انتقادی به پیام‌های رسانه‌ای ۲/۸۳ و بعد تجزیه و تحلیل پیام‌های رسانه‌ای برابر با ۲/۵۴ می‌باشند. از میانگین بدست آمده برداشت می‌شود که هر یک از این ابعاد پایین‌تر و در حد ضعیفی در جامعه آماری قرار دارند. از جانب دیگر متغیر خلاقیت با میانگین ۳/۰۲۸ و یادگیری الکترونیکی با میانگین ۳/۰۴ در حد متوسطی در جامعه آماری قرار دارند.

^۱. Watkins

جدول ۲. آزمون کلموگروف-اسمیرنف برای تعیین توزیع نرمال داده ها

متغیرها	تعداد	مقدار k-s	سطح معنی داری
درک محتوای پیام های رسانه ای	۳۰۲	۲/۸۴۴	۰/۰۷۳
آگاهی از اهداف پنهان پیام های رسانه ای	۳۰۲	۳/۱۷۷	۰/۰۶۸
گزینش آگاهانه پیام های رسانه ای	۳۰۲	۲/۳۱۳	۰/۰۹۱
نگاه انتقادی به پیام های رسانه ای	۳۰۲	۲/۲۴۲	۰/۰۰۰
تجزیه و تحلیل پیام های رسانه ای	۳۰۲	۲/۶۷۳	۰/۰۰۰
خلاقیت	۳۰۲	۲/۶۳۹	۰/۰۹۸
یادگیری الکترونیکی	۳۰۲	۲/۲۵۳	۰/۰۶۵

۰/۰۵
Sig>

براساس مقادیر ارائه شده در جدول (۲)، از آنجایی که مقادیر سطح معناداری، برای متغیرها و ابعادها ارائه شده بیشتر از ۰/۰۵ است (Sig>0/05)، در نتیجه فرض صفر یعنی نرمال بودن متغیرها پذیرفته می شود بنابراین توزیع نرمال در جامعه آماری وجود دارد. بنابراین توضیح داده ها نرمال می باشد و از آماره پارامتریک استفاده می شود.

آزمون فرضیه اصلی

بین آموزش سواد رسانه ای با خلاقیت و توسعه یادگیری الکترونیکی دانش آموزان پسر پایه نهم شهر دورود رابطه وجود دارد.

جدول ۳. تعیین رابطه بین آموزش سواد رسانه ای با خلاقیت و توسعه یادگیری الکترونیکی

یادگیری الکترونیکی		خلاقیت				متغیر
سطح معناداری (Sig)	R2	مقدار ضریب همبستگی (p)	سطح معناداری (Sig)	مقدار ضریب همبستگی (p)	تعداد (N)	
۰/۰۰۰	۰/۳۲۰	۰/۵۶۶	۰/۰۰۰	۰/۱۷۵	۰/۴۱۹	۳۰۲
آموزش سواد رسانه ای						

چنانچه در جدول (۳) مشاهده می شود مقدار سطح معنی داری ۰/۰۰۰ از سطح ۰/۰۵ کمتر است در نتیجه با احتمال اطمینان ۹۵٪ فرضیه H0 رد و فرض H1 پذیرفته می شود و می توان چنین گفت بین آموزش سواد رسانه ای با خلاقیت و توسعه یادگیری الکترونیکی دانش آموزان پسر پایه نهم شهر دورود رابطه معناداری وجود دارد. همچنین مقدار ضریب همبستگی مثبت می باشد، در نتیجه رابطه ی مثبت و مستقیمی بین متغیرها وجود دارد. این بدان معناست که هرچقدر آموزش سواد رسانه ای افزایش یابد خلاقیت و یادگیری الکترونیکی دانش آموزان نیز افزایش پیدا می کند و برعکس. همچنین ضریب تعیین ۰/۱۷۵ نشان دهنده این نکته است که ۱۷/۵ درصد تغییرات خلاقیت و یادگیری الکترونیکی از طریق آموزش سواد رسانه ای قابل پیش بینی است.

جدول ۴. ضریب همبستگی بین مؤلفه‌های سواد رسانه‌ای با خلاقیت

خلاقیت				متغیر
ضریب همبستگی پیرسون	تعداد (N)	ضریب تعیین	مقدار sig.	
۰/۲۶۸	۳۰۲	۰/۰۷۱	۰/۰۰۰	فرضیه فرعی اول: درک محتوای پیام‌های رسانه‌ای
۰/۲۷۲	۳۰۲	۰/۰۷۳	۰/۰۰۰	فرضیه فرعی دوم: آگاهی از اهداف پنهان پیام‌های رسانه‌ای
۰/۵۹۸	۳۰۲	۰/۳۵۷	۰/۰۰۰	فرضیه فرعی سوم: گزینش آگاهانه پیام‌های رسانه‌ای
۰/۰۸۹	۳۰۲	۰/۱۱۵	۰/۰۰۰	فرضیه فرعی چهارم: نگاه انتقادی به پیام‌های رسانه‌ای
۰/۴۷۹	۳۰۲	۰/۲۲۹	۰/۰۰۰	فرضیه فرعی پنجم: تجزیه و تحلیل پیام‌های رسانه‌ای

جدول ۵. ضریب همبستگی بین مؤلفه‌های سواد رسانه‌ای با توسعه یادگیری الکترونیکی

توسعه یادگیری الکترونیکی				متغیر
ضریب همبستگی پیرسون	تعداد (N)	ضریب تعیین	مقدار sig.	
۰/۲۲۸	۳۰۲	۰/۰۷	۰/۰۰۰	فرضیه فرعی اول: درک محتوای پیام‌های رسانه‌ای
۰/۵۳۴	۳۰۲	۰/۲۸۵	۰/۰۰۰	فرضیه فرعی دوم: آگاهی از اهداف پنهان پیام‌های رسانه‌ای
۰/۳۵۵	۳۰۲	۰/۱۲۶	۰/۰۰۰	فرضیه فرعی سوم: گزینش آگاهانه پیام‌های رسانه‌ای
۰/۳۳۴	۳۰۲	۰/۱۱۱	۰/۰۰۰	فرضیه فرعی چهارم: نگاه انتقادی به پیام‌های رسانه‌ای
۰/۴۰۲	۳۰۲	۰/۱۶۱	۰/۰۰۰	فرضیه فرعی پنجم: تجزیه و تحلیل پیام‌های رسانه‌ای

بر اساس آنچه در جدول (۴) مشاهده می‌شود و با در نظر گرفتن سطح معنی داری ($P=0/000$) و مقدار همبستگی محاسبه شده، می‌توان چنین نتیجه گرفت که بین درک محتوای پیام‌های رسانه ای، آگاهی از اهداف پنهان پیام‌های رسانه ای، گزینش آگاهانه پیام‌های رسانه ای، نگاه انتقادی به پیام‌های رسانه ای و تجزیه و تحلیل پیام‌های رسانه با خلاقیت دانش آموزان پسر پایه نهم شهر دورود رابطه وجود دارد از جانب دیگر تغییر در متعیر خلاقیت بر اساس هر یک از مؤلفه های ذکر شده قابل پیش بینی است. بر این اساس فرضیات مرتبط با رابطه بین هر یک از مؤلفه های سواد رسانه ای با خلاقیت مورد تأیید قرار گرفتند.

بر اساس آنچه در جدول (۵) مشاهده می‌شود و با در نظر گرفتن سطح معنی داری ($P=0/000$) و مقدار همبستگی محاسبه شده می‌توان چنین نتیجه گرفت که بین درک محتوای پیام‌های رسانه ای، آگاهی از اهداف پنهان پیام‌های رسانه ای، گزینش آگاهانه پیام‌های رسانه ای، نگاه انتقادی به پیام‌های رسانه ای و تجزیه و تحلیل پیام‌های رسانه ای با توسعه یادگیری الکترونیکی دانش آموزان رابطه وجود دارد. از سوی دیگر تغییر در متعیر توسعه یادگیری الکترونیکی بر اساس هر یک از مؤلفه‌های ذکر شده قابل پیش بینی است. بر این اساس فرضیات فرعی مرتبط با رابطه بین هر یک از مؤلفه‌های سواد رسانه ای با توسعه آموزش الکترونیکی مورد تأیید قرار گرفتند.

جدول ۶. تحلیل رگرسیون چند متغیری گام به گام برای فرضیه اصلی

منبع واریانس	مجموع مربعات	درجه آزادی	F	سطح معنی داری	R	R ²	دوربین واتسون
رگرسیون	۷۲/۶۷۵	۷	۵۳/۰۹۹	۰/۰۰۰	۰/۷۴	۰/۵۴	۲/۴
باقیمانده	۵۹/۶۳۴	۲۹۸					
جمع کل	۱۳۲/۳۰۹	۳۰۵					

نتایج تحلیل رگرسیون ارائه شده در جدول (۶) نشان می‌دهد که سطح معنی داری بدست آمده، یعنی مقدار $0/000$ با درجه آزادی ۷ و ۳۰۵ پایین تر از $0/05$ است. بنابراین مدل رگرسیون ایجاد شده از لحاظ آماری معنی دار است. همچنین با توجه به مقدار R^2 که برابر با $(0/54)$ است می‌توان گفت که: ۵۴ درصد از تغییرات خلاقیت و توسعه یادگیری الکترونیکی ناشی از متغیر سواد رسانه ای و ۴۶ درصد تغییرات ناشی از عوامل دیگر است.

سطح معنی داری	میزان آماره t	ضریب رگرسیون استاندارد شده		B	ضرایب ثابت
		خطای استاندارد	بتا		
۰/۰۰۰	۸/۱۵	۰/۲۰۱	۰/۶۴		ضرایب ثابت
۰/۰۰۰	۷/۱۶	۰/۳۷۳	۰/۴۲		درک محتوای پیام های رسانه ای
۰/۰۰۰	۳/۹۱	۰/۱۸۳	۰/۲۰		آگاهی از اهداف پنهان پیام های رسانه ای
۰/۰۰۰	۳/۸۲	۰/۱۶۹	۰/۱۷		گزینش آگاهانه پیام های رسانه ای
۰/۰۰۰	۶/۵۱	۰/۳۱۰	۰/۲۶		نگاه انتقادی به پیام های رسانه ای
۰/۰۰۰	۵/۹۹	۰/۳۰۶	۰/۲۹		تجزیه و تحلیل پیام های رسانه ای

با توجه به نتایج جدول (۷)، چون مقدار سطح معنی‌داری برای همه‌ی ابعاد کوچکتر از مقدار خطا $0/05$ می‌باشد و قدر مطلق آماره t بزرگتر از قدر مطلق $1/96$ می‌باشد با اطمینان ۹۵ درصد فرض صفر رد شده و فرض تحقیق تأیید می‌شود و بین سواد رسانه‌ای با خلاقیت و توسعه یادگیری الکترونیکی دانش‌آموزان پسر پایه نهم شهر دورود رابطه وجود دارد. همان‌طور که داده‌های جدول نشان می‌دهد ضرایب بتا برای مؤلفه مشاهده $0/373$ ، برای مؤلفه آگاهی از اهداف پنهان پیام‌های رسانه‌ای $0/183$ ، برای مؤلفه گزینش آگاهانه پیام‌های رسانه‌ای $0/169$ ، برای مؤلفه نگاه انتقادی به پیام‌های رسانه‌ای $0/310$ و برای مؤلفه تجزیه و تحلیل پیام‌های رسانه‌ای $0/306$ است این اعداد نشان می‌دهد که مؤلفه درک محتوای پیام‌های رسانه‌ای با ضریب بتای $0/373$ بیشترین میزان بتا را دارد. بنابراین این مؤلفه بیشترین نقش را در پیش‌بینی خلاقیت و توسعه یادگیری الکترونیکی بر عهده دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف تبیین رابطه بین آموزش سواد رسانه‌ای با خلاقیت و توسعه یادگیری الکترونیکی دانش‌آموزان پسر پایه نهم شهر دورود به روش توصیفی-پیمایشی از نوع همبستگی به انجام رسیده است. نتیجه آزمون فرضیه اصلی نشان داد که از دیدگاه دانش‌آموزان پسر پایه نهم شهر دورود بین آموزش سواد رسانه‌ای با خلاقیت و توسعه یادگیری الکترونیکی رابطه وجود دارد. نتایج همچنین نشان داد که بین هر یک از مؤلفه‌های سواد رسانه‌ای یعنی: (درک محتوای پیام‌های رسانه‌ای، آگاهی از اهداف پنهان پیام‌های رسانه‌ای، گزینش آگاهانه پیام‌های رسانه‌ای، نگاه انتقادی به پیام‌های رسانه‌ای، تجزیه و تحلیل پیام‌های رسانه‌ای) با خلاقیت و یادگیری الکترونیکی دانش‌آموزان پسر پایه نهم شهر دورود رابطه وجود دارد. در پژوهش صالح راد و همکاران (۱۳۹۹) و نسیم و نسیم (۱۳۹۵)، قاسمعلی خیرآباد (۱۳۹۷) و ویلارینو پیرا و همکاران (۲۰۱۵) تأثیر سواد رسانه‌ای بر خلاقیت ابعاد خلاقیت یعنی سیالی، بسط، ابتکار و انعطاف‌پذیری مورد تأیید قرار گرفت است که با نتایج این پژوهش هم‌راستا بوده است. نتایج این پژوهش همچنین با نتیجه حاصل از پژوهش فقیه آرام و ابراهیمی (۱۳۹۶) و رفیعی خیرآباد (۱۳۹۳) مبنی بر تأثیر سواد رسانه‌ای بر خلاقیت هم‌سو می‌باشد. اکبرزاده شیخ محل و اکبرزاده شیخ محل (۱۴۰۰) نیز در پژوهش خود نشان دادند که بین سواد رسانه‌ای و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد و از آن جهت که عملکرد تحصیلی مطلوب می‌تواند نتیجه یادگیری مطلوب بوده باشد بنابراین این نتیجه نیز با نتایج این پژوهش هم‌راستا می‌باشد. علاوه بر این پژوهش‌های صورت گرفته توسط کاراگل و همکاران (۲۰۲۱) و کلیمانز (۲۰۲۰) هم حاکی تأثیر سواد رسانه‌ای بر تفکر انتقادی، تحلیل و استنباط و استنتاج و مهارت‌های فراشناختی افراد است که هر کدام می‌توانند سهمی در یادگیری مطلوب دانش‌آموزان داشته باشند.

جهان امروز شاهد ظهور انواع رسانه‌های مبتنی بر اینترنت است که کاربران آن به طور شگرفی در حال افزایش هستند. با توجه به ظهور و نفوذ انواع فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطی در زندگی بشر، اهمیت سواد رسانه‌ای به عنوان ابزاری برای استفاده درست و بهینه از این رسانه‌ها و مطالب و محتوای آنان یک ضرورت اساسی است. در سالیان اخیر و با شکل‌گیری فضای مجازی و افزایش شبکه‌های اجتماعی، افراد و گروه‌های مختلف اجتماعی عطش سیری‌ناپذیری برای استفاده از فضای مجازی و چنین شبکه‌هایی پیدا کرده‌اند. در پی تغییر و تحولاتی که در روش‌ها و شیوه‌های یاددهی و یادگیری در اکثر نظام‌های آموزشی کشورهای مختلف جهان رخ داده است، فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطی جایگاه ویژه‌ای در فرایند یاددهی و یادگیری پیدا کرده‌اند و بیش از هر زمان دیگری مورد استفاده قرار می‌گیرند. استفاده و بهره‌گیری از این فناوری‌ها نیازمند مهارتی به نام سواد رسانه‌ای است که برخورداری از آن هم برای معلمان و هم برای دانش‌آموزان بسیار حائز اهمیت است. سواد رسانه‌ای به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا توانایی خود را در تجزیه و تحلیل مطالب و محتوای رسانه‌ها تقویت کرده و در مواجهه با انواع اطلاعاتی که به انحاء مختلف دریافت می‌کنند منطقی برخورد کنند. این بدان معناست که سواد رسانه‌ای سبب می‌شود تا دانش‌آموزان با تأمل و دقت بیشتری مطالب دریافتی را تجزیه و تحلیل کرده و از قوه خلاقه خود برای تشخیص درستی و نادرستی آنها استفاده کنند. این امر سبب می‌شود تا بستر مناسبی برای یادگیری هر چه بهتر آنان فراهم شود. سواد رسانه‌ای خود آگاهی دانش‌آموزان را ارتقاء می‌بخشد و موجب می‌شود تا با شناخت هر چه بهتر مطالب و اطلاعات دریافتی؛ پیرامون آنها با دیگران به ویژه معلم و همکلاسی‌های خود، بحث و تبادل نظر کنند و درک بهتری از محتوای مطالب دریافتی داشته باشند. چنانچه نتایج این

پژوهش هم نشان داد سواد رسانه ای نقش مهمی در خلاقیت و توسعه یادگیری الکترونیکی دانش آموزان دارد و آنان را کمک می کند تا مطالب درسی را نقادانه دریافت و مورد استفاده قرار دهند. از این رو پیشنهاد می شود، آموزش سواد رسانه ای فراتر از یک سرفصل درسی، در مدارس مورد توجه قرار گیرد و آموزش این مهارت به گونه ای باشد که دانش آموزان را ملزم کند در هنگام دریافت مطالب از هر نوع رسانه ای، با بهره گیری از قوه خلاقه خود به تجزیه و تحلیل مطالب پرداخته تا یادگیری هدفمند و پایدار به شکل مطلوبی انجام پذیرد.

منابع

- اکبرزاده شیخ محله، ف.، و اکبرزاده شیخ محله، ز. (۱۴۰۰). رابطه بین سواد رسانه ای با عملکرد تحصیلی دانش آموزان دوره دوم ابتدایی شهر بابل. *اولین کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرآیندهای تعلیم و تربیت، بندرعباس*.
- رفیعی خیر آباد، م. (۱۳۹۳). بررسی رابطه بین سواد رسانه ای و خلاقیت با انگیزش تحصیلی دانش آموزان دختر دبیرستان شهرستان قوچان. [پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قوچان].
- صالح راد، ر.، افضل خانی، م.، و علیپور، و. (۱۳۹۸). اثربخشی برنامه آموزشی مبتنی بر سواد رسانه ای بر میزان خلاقیت دانش آموزان. *فصلنامه فن آوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی*، ۹(۳)، ۱۷۱-۱۴۳.
- عبدلی سلطان ا.، ج.، عزیززاده، ر.، و حداد، ز. (۱۳۹۷). تاثیر آموزش سواد رسانه ای بر مهارت های تفکر انتقادی دانش آموزان. *فصلنامه مطالعات رسانه ای*، ۱۳(۱)، ۱۱۹-۱۳۴.
- فاضلی فیروزآبادی، آ. (۱۴۰۰). شناسایی و رتبه بندی موانع گسترش سواد رسانه ای در میان دانش آموزان. *هشتمین کنفرانس بین المللی دستاوردهای نوین پژوهشی در علوم تربیتی، روانشناسی و علوم اجتماعی، تهران*.
- فقیه آرام، ب.، و ابراهیمی، ز. (۱۳۹۶). رابطه سواد رسانه ای و سواد اطلاعاتی با مهارت فراشناختی و خلاقیت دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر. *فصلنامه پژوهش های ارتباطی*، ۲۴(۴)، ۱۲۵-۱۵۲.
- فلسفی، س.غ. (۱۳۹۳). بررسی رابطه سواد رسانه ای با سبک زندگی (مورد مطالعه): نوجوانان ۱۵ تا ۱۸ ساله دبیرستانی منطقه شش تهران. [پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق].
- قاسمعلی خیرآبادی، م.، حیدری سراجی، ا.ح.، و سالاری کوه فینی، ض. (۱۳۹۷). بررسی تاثیر آموزش سواد رسانه ای بر خلاقیت و تفکر انتقادی دانش آموزان مقطع دوم متوسطه شهرستان بندرعباس. *دومین همایش بین المللی سواد رسانه ای و اطلاعاتی با موضوع خانواده، تهران*.
- نسیم، ص.، و نسیم، ح. (۱۳۹۵). بررسی نقش آموزش در فضای مجازی بر بهبود مؤلفه های خلاقیت دانش آموزان شهرستان بجنورد. *فصلنامه رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری*، ۵(۸۳)، ۱۴۰۵-۱۳۹۵.

References

- Abdoli Sultan A., J., Alizadeh, R., & Haddad, Z. (2017). The effect of media literacy education on students' critical thinking skills. *Media Studies Quarterly*, 13(1), 119-134. [In Persian].
- Akbarzadeh Sheikh Mahaleh, F., & Akbarzadeh Sheikh Mahaleh, Z. (2021). The relationship between media literacy and the academic performance of second grade elementary school students in Babol city. *The first national conference of applied studies in education and training processes*, Bandar Abbas. [In Persian].
- Baharuddin. (2015). Development of learning media based on interactive multimedia for vocational high schools on the effectiveness and efficiency of learning. *Jurnal Inovasi Dan Teknologi Pembelajaran*, 01(02), 115-126.
- Blau, I., Shamir-Inbal, T., & Avdiel, O. (2020). How does the pedagogical design of a technology-enhanced collaborative academic course promote digital literacies, self-regulation, and perceived learning of students? *The Internet and Higher Education*, 45, 10072
- Cavas, B., Cavas, P., Karaoglan, B., & Kislal, T. (2009). A study on science teachers' attitudes toward information and communications technologies in education. *Turkish Online Journal of Educational Technology*, 8 (2), 20-32.
- Cooke, N.A. (2017) Post truth, truthiness, and alternative facts: Information behavior and critical information consumption for a new age. *The Library Quarterly*, 87 (2017), 211-221.

- Chiu, T. K. F. (2021). Digital support for student engagement in blended learning based on Self-determination Theory. *Computers in Human Behavior*, 124, 106909.
- Falsafi, S.G. (2013). *Examining the relationship between media literacy and lifestyle (case study): 15 to 18-year-old high school youth in Tehran's sixth district*. [Master's thesis, Islamic Azad University, Tehran East branch]. [In Persian].
- Faqih Aram, B., & Ebrahimi, Z. (2016). The relationship between media literacy and information literacy with metacognitive skills and creativity of Islamic Azad University Islamshahr students. *Communication Research Quarterly*, 24(4), 125-152. [In Persian]
- Fazeli Firouzabadi, A. (2021). Identifying and ranking the obstacles to the development of media literacy among students. *The 8th International Conference on New Researc Achievements in Educational Sciences, Psychology and Social Sciences*, Tehran. [In Persian].
- GhasemAli Khairabadi, M., Heydari Saraji, A.H., & Salari Koh Fini, Z. (2017). Investigating the impact of media literacy education on creativity and critical thinking of secondar school students in Bandar Abbas city. *The second international conference on media and information literacy with the theme of family*, Tehran. [In Persian].
- Hallaq, T. (2016). Evaluating Online Media Literarcy in Higher Education: Validity and Reliability of the Digital Online Media Literarcy Assessment (DOMLA). *Journal of MediaLliteracy Education*, 8(1), 62-84.
- Hikmawan, T., Sutarni, N., & Hufad, A. (2019). The role of electronic learning media in creativity learning. In *Journal of Physics. Conference Series* 1375(1), 1-6.
- Karagul.B.I,SeKer.M,& Aykut.C.(2021). Investigating Students' Digital Literacy Levels during Online Education Due to COVID-19 Pandemic. *Sustainability*, 13(21), 11878.
- Kleemans,M.(2020). Understanding news: the impact of media literacy education on teenagers' news literacy. *Journalism Education*, 5(1), 74-89.
- Lin,T., BLi. J.Y., Deng. F., & Lee, L. (2013).Understanding new media literacy: An explorative theoretical framework. *Journal of Educational Technology & Society*, 16 (4) (2013), 160-170.
- Nasim, S., & Nasim, H. (2015). Investigating the role of online education on improving the creativity components of students in Bojnord city. *New research approaches in management and accounting*, 5(83), 1395-1405. [In Persian].
- Rafiei Khairabad, M. (2014). Investigating the relationship between media literacy and creativity with academic motivation of female high school students in Qochan city. [Master's thesis, Islamic Azad University, Qochan branch]. [In Persian].
- Saleh Rad, R., Afzal Khani, M., & Alipour, V .(2018). The effectiveness of educational program based on media literacy on students' creativity. *Quarterly Journal of Information and Communication Technology in Educational Sciences*, 9(3), 143-171. [In Persian].
- Schultz,J.(2019).How much data is created on the internet each day? <https://blog.microfocus.com/how-much-data-is-created-on-the-internet-each-day>
- Suchyadi, Y., Karmila, N., & Nurjanah.(2019). *Learning Method Of Group Assignment Through Micro Scale Practicum: Strategies to Improve PGSD Students' Skills in Taking Science Subjects (01 ed.)*. Kota Bogor: LPPM Universitas Pakuan.
- Torrance, E. P. (1995). Insights about creativity: Questioned, rejected, ridiculed, ignored. *Educational psychology Review*, 7, 313 – 322.
- Vakaliuk,T.A., Spirin,O.M., Lobanchykova.,N.MMartseva,L.A., Novitska,I.V., & Kontsedail o,V.V. (2021).Features of distance learning of cloud technologies for the quarantine organisation's educational process *Journal of Physics: Conference Series*, 1840 (1) (2021, March), Article 012051.
- Vilarinho-Pereira,D.R., Koehler,A.A., & Fleith,D.D.S.(2021).Understanding the use of social media to foster student creativity: a systematic literature review, creativity. *Theories – Research – Applications*, 8(1), 124-147.
- Wang, S. (2016). Empathic Design: a Study of Media Information Concept Design and The Virtual Home. *Journal of Literature and Art Studies*, 6, 186-202
- Watkins, R., Leigh, D., & Triner, D. (2004). Assessing readiness for elearning. *Performance Improvement Quarterly*, 17(4), 66-79.
- Xie, K., Debacker, T. K., & Ferguson, C. (2006). Extending the traditional classroom through online discussion: The role of student motivation. *Journal of Educational Computing Research*, 34(1), 67–89.